

Елементи народознавства у поемі І.Котляревського “Енеїда”

Жанр поеми « Енеїда »

- За жанром " Енеїда " – травестійно-бурлескна героїко-комічна поема.
- **Поема** – це великий за обсягом ліро-епічний віршовий твір, у якому зображені події та яскраві характери.
- **Бурлеск** – жанр, що вимагає, щоб про буденне писалось " високим штилем ", піднесено, а героїчний зміст викладався навмисне вульгарно.
- **Травестія** – перевдягання.
- Але **гумор** твору **не розважальний**. Ніби жартуючи, автор відтворив минуле України, сучасне (другу половину XVIII і початок XIX ст.) і заглянув у майбутнє. Засобами соковитого гумору він зумів оспівати героїзм українського козацтва, його побратимство, нестримну жадобу народу до волі.

- І. Котляревський перелицьовує на український лад сюжет твору давньоримського класика Вергілія. В античному творі йшлося про мандри троянців, що прибувають з волі богів до латинських земель (пізніше Римська держава). У поемі
- І. Котляревського розгортаються такі ж події, збережені імена героїв, але українським автором закладений новий національний зміст: під виглядом троянців постають українські козаки, богів Олімпу — українське панство; усі реалії твору відбивають життя українського суспільства XVIII ст. після руйнування української «Трої» — Запорізької Січі.

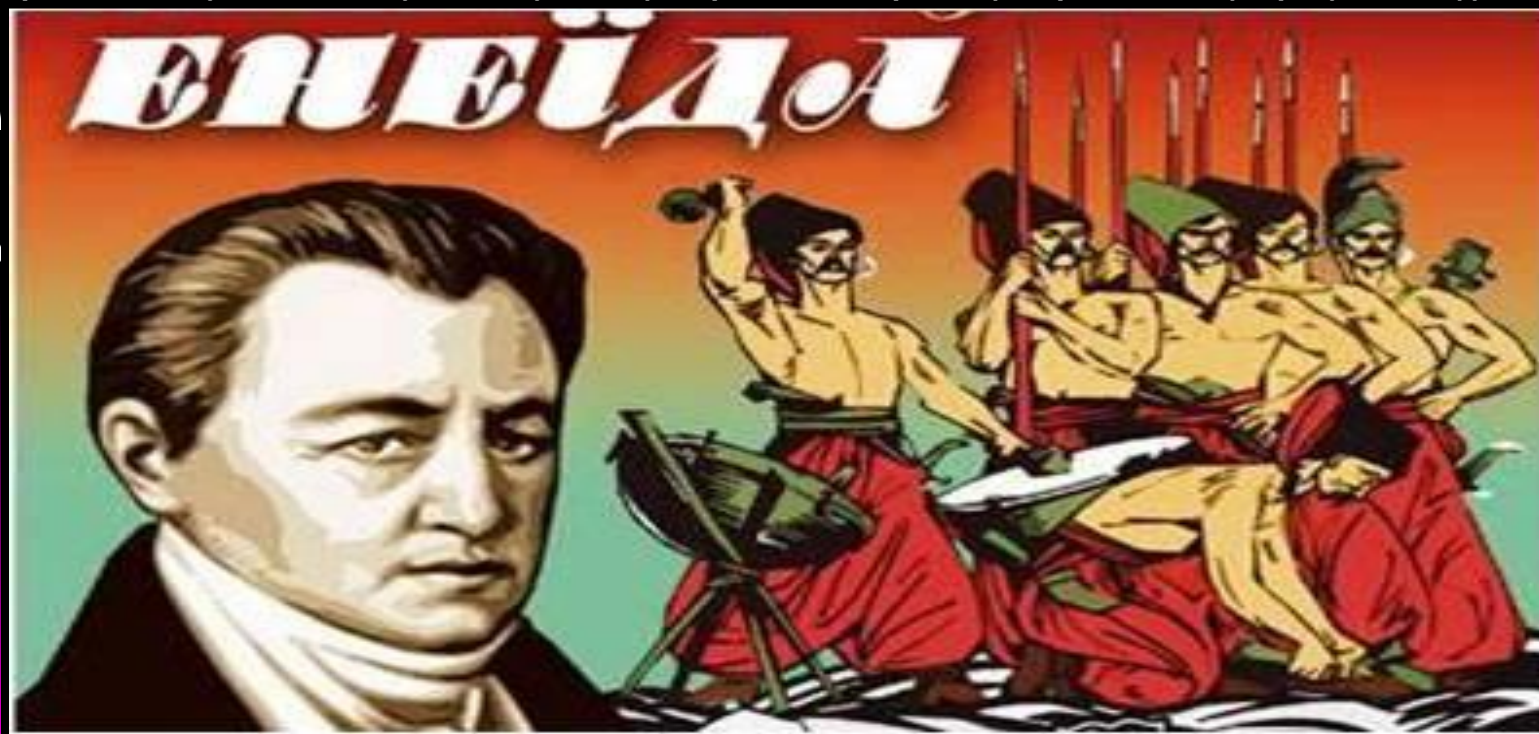

У поемі “Енеїда” автор широко використовує фольклор та етнографію.

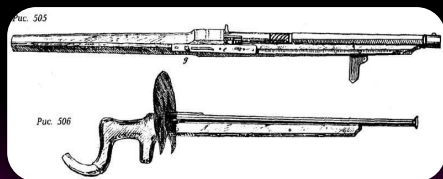
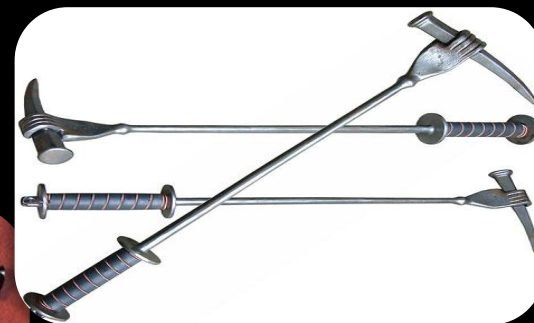
Детально описує українські народні звичаї та побут-українську дійсність

XVIII століття. Тут Котляревський виступає блискучим побутописцем,

знавцем усної народної творчості. Національні матеріали, приказки, прислів'я, легенди, казки, пісні, народні образи, ворожіння, ігри, танці,

- *Котляревський подає у творі і опис козацького війська, і називає козацькі полки, і згадує гетьманів, і вкладає в уста троянців козацьку пісню, і перелічує різні види зброї, а саме: фузій, флінта, булдимок, яничарка, ратища, гаківниця, палаші, келеп.*

Народні ігри в поемі “Енеїда”

Багато ігор згадує автор у своєму творі: грали в свинки і панаса, журавля і хрещика, горюдуба і тісної баби, ворона і паці, жгута і хлюста.

Народні пісні в поемі “Енеїда”

- В поемі згадуються епізодично-обрядові та календарно-обрядові пісні: У ворона собі іграли, весільних пісеньок співали, співали тут і колядок. Згадано весільні пісні, які належать до пісень родинно-обрядового характеру. А колядки – до пісень календарного циклу, виконувалися на Різдво.
- Звичайно ж, троянці-козаки не могли не співати про славних ватажків війська запорозького: Про Сагайдачного співали, Либонь, співали і про Січ, як в пікінери набирали, як мандрував козак всю ніч; Полтавську славили шведчину, і неня як свою дитину з двора провадила в поход; як під Бендер'ю воювали, без галушок як помирали, колись як був голодний год.

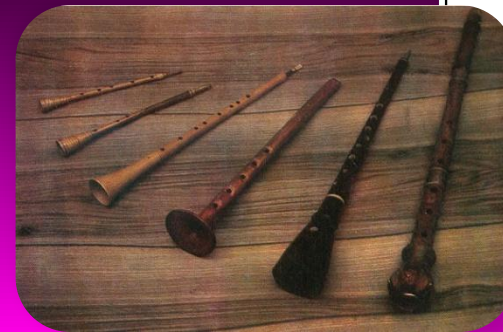
Народні танці, інструменти в поемі

“Енеїда”

- У поемі можна знайти відомості і про українські народні інструменти та танці.

Наприклад, на банкеті у Дідони:

Бандура горлиці бринчала,
Сопілка зуба затинала,
А дудка грала по балках;
Санжарівки на скрипці грали,
Кругом дівчата танцювали
В дробушках, в чоботях, в свитках.

Одяг різних верств населення в поемі

І.Котляревський - знавець етнографії. Він подає відомості про національне вбрання українців:

- 1)Жіноче і чоловіче;*
- 2)Селянське і панське;*
- 3)Буденне і святкове.*

Народні страви у поемі “ Енеїда ”

- Котляревський змалював українських козаків-запорожців, які вміють тримати в руках зброю і постояти за честь вітчизни, а ще люблять погуляти, розважитися і добре поїсти.

Такий був обід після бурі на морі:

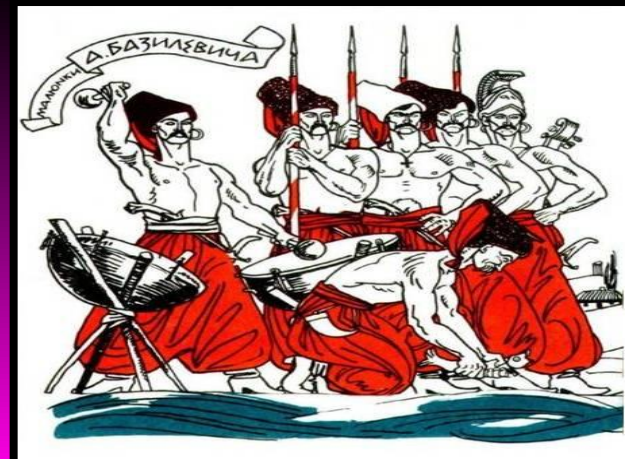
Тут з салом галушки лепали, лемішку і куліш глitalи; і брагу кухликом тягали... У Дідони столи для гостей були накриті вже багатше: тут бачимо свинячу голову до хріну, локшину, індик з підливою, куліш і кашу, зубці, квашу, медовий шулик.

А пили слив'янку, мед, пиво, брагу, сирівець, - горілку просту і калганку, сивуху.

Висновок

- Поема «Енеїда» І. Котляревського, таким чином, являє собою величезну енциклопедію українського народного життя, побуту ХІХ століття, оскільки письменник добре знав його, й відтворив у багатьох деталях і тонких промовистих рисах. Він доносить до нас дух минулого століття, голос наших далеких предків, красивих і мистецьки- вигадливих у кожній побутовій дрібниці свого життя.

Дякую за увагу!

*Презентацію виконала
Учениця 9-Б класу
Октябрського НВК №1
"Школа-гімназія"
Черепеніна Марія*